

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΟΥ «ΑΕΡΑ»,

Ἄριθμ. 1084

Ἰππο Κας ΑΝΝΑΣ ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

Τὸ σπήλαιον τοῦ «Ἀέρα» εὑρίσκεται Ν.Α. τοῦ χωρίου Ἄνω Παλιοκαρυᾶς τῆς Κοινότητος Παλιοκαρυᾶς τοῦ Δήμου Τρικάλων Θεσσαλίας ἐπὶ τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Ἀχλαδιά εἰς ὕψος 1.000 μ.π.υ.ε.θ. εἰς τὴν τοποθεσίαν «Ἀέρας».

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Κατὰ πληροφορίας τῶν κατοίκων τῆς Ἄνω Παλιοκαρυᾶς τὸ σπήλαιον ἦτο γνωστὸν ἀπὸ τὸ 1933 διανοιγὸν παρὰ τοῦ συγχωριανοῦ των Χρόνη Τριανταφύλλου πρὸς ἀνακάλυψιν ὕδατος, τοῦ ὁποίου τὸν ροὴν ἤκουεν ἀρκετὰ εὐκρινῶς.

Ἐπειδὴ ἡ διανοιγείσα εἴσοδος εὑρίσκεται ἐπὶ πολὺ ἐπικλινούσας σάρρας κτεκλείσθη ἀπὸ τεμάχια αὐτῆς παραμείνασα οὕτως μέχρι τοῦ 1947, ὅπότε ὁ Χρόνης Τριανταφύλλου διωκόμενος ὡς φυγόδικος διήνοιξε καὶ πάλιν αὐτὴν διὰ νὰ προφυλαχθῆ. Μετ' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα συλληφθεὶς ἐξετελέσθη, ἡ δὲ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου ἐπανεκλείσθη κατὰ τὸν ἴδιον φυσικὸν τρόπον.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον π.ἔ. ὁ ποιμὴν Ἀθαν. Τσέπουλης βόσκων τὸ ποίμνιόν του εἰς τὴν ἀνωτέρω περιοχὴν ἐνεθυμήθη τὴν ἀκριβῆ θέσιν τοῦ σπηλαίου, διήνοιξε τὴν εἴσυδόν του εὐκόλως καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτοῦ. Κατὰ πληροφορίας τοῦ ἴδιου, ὀρμώμενος ἐκ περιεργείας ἐπροχώρησεν πέραν τοῦ τμήματος τοῦ ρέοντος ὕδατος μετὰ συγχωριανῶν του, ὅπότε εἰς λασπῶδες τμήμα τοῦ σπηλαίου διεπίστωσεν ἴχνη ἀνθρωπίνου πέλματος εἰς τὴν θέαν τῶν ὁποίων θορυβηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, διαδόσαντες τρομακτικὰς ὑποθέσεις.

Δεκαμελὴς ὁμάς ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ.κ. Δ. Κατσιλέρον καθηγητὴν, τὸν ἀντιπρ. τῆς Περιηγητικῆς λέσχης Τρικάλων Ν. Τσάτσον, τὸν ἰατρὸν Χ. Στοφόρον, τὸν πρόεδρον κοινότητος Παλιοκαρυᾶς, ἀνδρῶν τῶν Τ.Ε.Α. καὶ τὸν δημοσιογράφον Λ. Κυριακὸν, ἐπραγματοποίησεν ἐπίσκεψιν τοῦ σπηλαίου πρὸς διαπίστωσιν τῶν ὄσων διεδίδοντο, τὴν 31ην Ἰουλίου δημοσιεύσαντες τὰς ἐντυπώσεις των εἰς τὸν καθημερινὸν τύπον ἀναφέροντες ἐπίσης τὴν ἀνάγκην ἐξερευνησεως παρ' εἰδικῶν σπηλαιολόγων.

Ἡ ἔφημερίς «Ἔθνος», ἐνδιαφερθεῖσα διὰ τὸ ἀνωτέρω σπήλαιον ἀνέθεσε εἰς τὴν γράφουσαν, μέλος τῆς Ε.Σ.Ε., τὴν ἀνωτέρω ἐξερεύνησιν καὶ μελέτην αὐτοῦ, διαθέσασα καὶ τὰς δαπάνας μετακινήσεως αὐτῆς.

Ἡ ἐξερεύνησις ἐπραγματοποιήθη τὴν 15ην Αὐγούστου 1960 τῇ βοηθείᾳ τοῦ κ. Ι. Ἰωάννου, ἐπίσης μέλους τῆς Ε.Σ.Ε. καὶ τῇ πολυτίμῳ συνδρομῇ τῶν κατοίκων τῆς Ἄνω Παλιοκαρυᾶς Ἀθαν. Τσέπαλη, Ν. Τριανταφύλλου, Μιχ. Γκόππη καὶ Ν. Κούτση, εὐγενῶς προσφερθέντων ὡς καὶ τοῦ Β.Κ. Γώγου διατεθέντος ὑπὸ τοῦ Ε.Μ.Ο.Τ. Τρικάλων πρὸς μεταφορὰν τῶν ἀναγκαίων ὑλικῶν διὰ τὴν ἐξερεύνησιν

του σπηλαιίου. Ἐπίσης φροντίδι τοῦ Ε.Μ.Ο.Τ. ἐκτὸς τῆς φιλοξενείας τῆς ομάδος εἰς τὰ Τρίκαλα συνώδευσε αὐτὴν εἰς τὸ χωρίον Ἄνω Παλιοκαρυὰ ὁ καθηγητὴς κ. Κατσιλέρος.

ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΣ

Ἡ προσπέλασις τοῦ σπηλαιίου γίνεται ἐκ τοῦ χωρίου Ἄνω Παλιοκαρυὰ, τὸ ὅποιον ἀπέχει ἀπὸ τὰ Τρίκαλα 43 χλμ. συνδεόμενον μετ' αὐτῶν διὰ καλῆς ἀμαξητῆς ὁδοῦ μέχρι τὴν διακλάδωσιν. Ἀκολουθεῖ προχειρῶς κατασκευασθεῖσα ὁδὸς ἐντὸς κείτης ξηροῦ ποταμοῦ κατὰ τὸ θέρος εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Δι' ἀνηφορικῆς ἀτραποῦ 02,30 πορείας ἐπὶ κείτης χειμάρρου κατ' ἀρχὰς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ ἀποτόμου κλιτύος διὰ μέσου πυκνοῦ δάσους ἐξ ἐλάτων μέχρι τῆς τοποθεσίας «Νεράκια», ὅπου ὑπάρχει καὶ ὁμώνυμος πηγὴ. Ἀκολουθεῖ δύσβατος ἀνάβασις ἐπὶ ἀποτόμου σάρρας μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαιίου 00,15 πορείας.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ

Τὸ σπήλαιον εὑρίσκεται εἰς τὸ μέσον πολὺ ἐπικλινοῦς σάρρας πλαισιωμένης ἐκ θεξιῶν μὲν ἐκ βραχώδους κλιτύος μὲ ἀραιὰν δασικὴν βλάστησιν ἐξ ἀριστερῶν δὲ ἐκ πυκνοῦ ὠραιοτάτου δάσους ἐξ ἐλάτων.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ

Τὸ σπήλαιον «Ἀέρας» εἶναι ὑπόγειος ποταμὸς ἐν ἐνεργείᾳ, τοῦ ὁποῦ ἡ κείτη ἀποτελεῖται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τοῦ κεντρικοῦ ὀχετοῦ, διὰ τοῦ ὁποῦ διέρχεται τὸ ρεοῦν ὕδωρ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ πλειάδος δευτερευόντων ὀχετῶν συνδεομένων μεταξύ των, οἱ ὅποιοι κατὰ τὸ θέρος δὲν τροφοδοτοῦνται δι' ὕδατος.

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαιίου εἶναι στόμιον διαστάσεων 0,80Χ0,60. Ἀκολουθεῖ διάδρομος μήκους 24Χ1 εἰς ὕψος κατ' ἀρχὰς μὲν 0,50 μ. πρὸς τὸ τέλος δὲ 1,5 μ.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ διαδρόμου δι' ἀποτόμου καταβάσεως 2,5 μ. εἰσερχόμεθα εἰς τὴν κυρίως κοίτην τοῦ ὑπογείου ποταμοῦ πλάτους 1,5 μ. καὶ ὕψους ὀροφῆς 4 μ. κατὰ μῆκος τῆς ὁποίας ὑπάρχει κόγχη.

ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΑΝΤΙ

Βαδίζοντες ἐντὸς τοῦ ὕδατος πρὸς τὰ κατάντι τῆς ροῆς αὐτοῦ πρὸς Β.Δ. εἰς μῆκος 1,5 μ. συναντῶμεν μικρὸν καταρράκτην πρὸς τὰ ἀριστερὰ πτώσεως 1 μ. Τὸ ὕδωρ διοχετεύεται δι' ὀπῆς 0,50Χ0,50 μὲ ὑπερκειμένην γεφυρούλαν εἰς ἀρκετὰ ἐπικλινῆ ὀχετὸν πρὸς Ν. μήκους 6Χ1,80 μ. ὁ ὁποῖος καταλήγει εἰς γραφικότερον καταρράκτην μὲ πτώσιν 7 μ., τὰ τοιχώματα τοῦ ὁποῦ εἶναι διακοσμημένα μὲ σταλακτιτικὴν ὕλην ἀρκετὰ ἐντυπωσιακὴν.

Ἡ ροὴ τοῦ ὕδατος στρέφεται πρὸς Β.Δ. εἰς μῆκος 17 μ. καὶ δι' ἐλιγμοῦ πρὸς

Α. μήκους 4 μ. στρέφεται πρὸς Β. εἰς μήκος 16 μ., ὁπότε στρεφομένη καὶ πάλιν πρὸς Α. εἰς μήκος 4 μ. τερματίζει ἐξ αἰτίας σύφωτος. Εἰς τὸ ἀνωτέρω τμήμα τὸ πλάτος τοῦ ρέοντος ὕδατος εἶναι 1,20 μ., τὸ βάθος του 1 μ., τὸ δὲ ὕψος ὀροφῆς 1,6 μ.

Ἐπειδὴ ἡ παρακολούθησις τῆς ροῆς τοῦ ὕδατος ἦτο ἀδύνατος, ἡ δὲ ἐξακρίβωσις τῆς ἀπαραίτητος ἐχρησιμοποίηθησαν 200 γρ. φλουροεσαΐνης. Δυστυχῶς ὁμως αἱ πέριξ τοῦ σπηλαίου πηγαὶ μᾶς ἔδωσαν ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα.

Δεξιὰ τοῦ μικροῦ καταρράκτου πρὸς Β.Δ. ὑπάρχει ξηρὸς ὀχετὸς μήκους 3 X 0,6X1, ὁ ὁποῖος δι' ἀποτόμου πτώσεως 2 μ., συνεχίζει περιστροφικῶς καταλήγων κατὰ 2 μ. ὑψηλότερον τοῦ ρέοντος ὕδατος τοῦ μεγάλου καταρράκτου καὶ κατὰ 6 μ. μακρύτερον ἀπ' αὐτόν. Πρόκειται περὶ παλαιότερας κοίτης ξηρᾶς σήμερον.

ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΝΑΝΤΙ

Βαδίζοντες ἐντὸς τοῦ ὕδατος πρὸς τὰ ἀνάντι τῆς ροῆς αὐτοῦ πρὸς Ν.Α. εἰς μήκος 12 μ. X 1,5X4 φθάνομεν εἰς τὴν ὀρατὴν πηγὴν τοῦ ὑπογείου ποταμοῦ διαστάσεων πλ. 0,6X0,7. Δι' ἀποτόμου ἀναβάσεως ὕψους 2,5 μ. διακοσμημένον μὲ σταλακτιτικὴν ὕλην εἰσερχόμεθα εἰς ξηρὸν ὀχετὸν (παλαιότερα κοίτη) μήκους 52 X 1X1,80—0,50. Εἰς ἀπόστασιν 6 μ. ἀπ' αὐτὴν συναντῶμεν τὸ μοναδικὸν πλεόν ἀποτύπωμα ἀνθρωπίνου πέλματος μὲ ἀντίθετον πρὸς ἡμᾶς κατεύθυνσιν ἐπὶ ὕδατος λάσπης πᾶχους 0,20 εἰς ἀρίστην κατάστασιν καὶ εἰς φυσικὸν μέγεθος βάθους 2 ἑκατοστῶν. Κατὰ τοὺς πρώτους ἐπισκεφθέντας τὸ σπήλαιον καθ' ὅλον τὸ λασιπῶδες τμήμα τοῦ ἀνωτέρω ὀχετοῦ ἀνερχόμενον εἰς 15 π.μ. ὑπῆρχεν σειρὰ ὀλόκληρος ὁμοίων ἀποτυπωμάτων πέλματος καὶ πρὸς τὰς δύο κατευθύνσεις, καταστραφέντα κατὰ τὴν διάθασιν αὐτῶν. Ἐν συνεχείᾳ διὰ στενοῦ τούνελ διαστάσεων μήκους 2X 0,4X0,5 εἰσερχόμεθα εἰς στρογγυλὸν χώρον διαστάσεων 1,5X1,5X2,5 ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀρχίζουν 3 ὀχετοὶ ξηροὶ εἰς τρία διαφορετικὰ ὕψη μὲ μικρὰν διαφορὰν κατευθύνσεων. Ἀκολουθοῦμεν τὸν κεντρικὸν ὀχετόν, εἰς ὕψος ὑπὲρ τὸ δάπεδον 1,50 μ. μήκους 4,5X1X1, ὁ ὁποῖος δι' ἕλιγμου πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ δι' ἀποτόμου καταβάσεως συνεχίζει ἐπὶ 3 μ. διὰ νὰ στρέψῃ ἀριστερὰ ἐπὶ ἄλλα 3 μ. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ συναντῶμεν ἄλλους 3 ὀχετοὺς πρὸς Ν.Α. παραλλήλους, ἀλλὰ ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν ἀνηφορικός, ὁ δὲ μεσαῖος καὶ ἀριστερὸς κατηφορικοί.

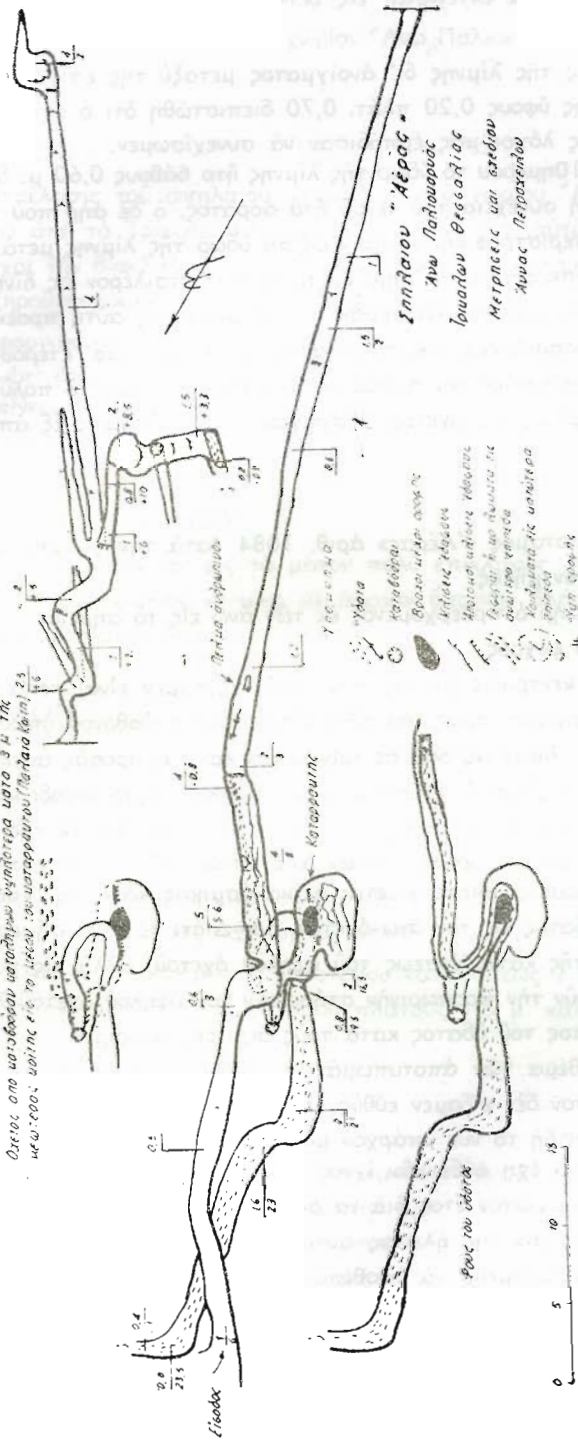
Ἄνω πρῶτος ἐξ ἀριστ. ὀχετὸς ἔχει διαστάσεις 8X1X0,80.

Ἄνω μεσαῖος ὀχετὸς πολὺ κατηφορικός διαστάσεων 29X1X1 μὲ ὑψομετρικὴν διαφορὰν 4 μ. καταλήγει δι' ἀποτόμου πτώσεως 3 μ. εἰς θαλαμίσκον διαστάσεων 2X2,2X4, ὁ ὁποῖος συνεχίζει πρὸς τὰ ἀριστερὰ μὲ μικρὸν ὀχετὸν διαστάσεων 2X 1 X 1.

Ἄνω δεξιὸς ὀχετὸς ἀρχίζει εἰς ὕψος 1 μ. ἀπὸ τὸ δάπεδον πολὺ ἀνηφορικός διαστάσεων 5X1X1.

Δι' ἀποτόμου καταβάσεως 1,5 μ. συνεχίζει ὁ ὀχετὸς πρὸς Ν.Δ. διαστάσεων 6,5X2,5—15X15 πολὺ κατηφορικός μὲ ὑψομετρικὴν διαφορὰν 5 μ., καταλήγων εἰς

Ομοίως στο αριστερόν ωατόηχο εντοπίζονται τα 3 μ. της κω-ροο-ωοίτης ε.ε. το μέγεθος του ωατοφάρυγγος (Πλάτος 0.23)

μικράν λίμνην, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς Ν.Α. πρὸς Β.Δ. διαστάσεων 2,5X1X0,30 βάθος ὕδατος.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς λίμνης δι' ἀνοίγματος μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος καὶ τῆς ὀροφῆς τῆς ὕψους 0,20 πλάτ. 0,70 διεπιστώθη ὅτι ὁ ὄχετος συνεχίζει ξηρός, τεχνικοὶ ὅμως λόγοι μᾶς ἐμπόδισαν νὰ συνεχίσωμεν.

Ἐπειδὴ πρὸ 10ημέρου τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης ἦτο βάθους 0,60 μ. δηλ. κατὰ 0,30 μ. περισσότερον, ἡ συνέχεια τοῦ κενοῦ ἦτο ἀόρατος, ὁ δὲ ἀήρ πού ἤρχετο ἐκ τῶν ἔσω ἐδημιούργει περιστροφικὴν κίνησιν εἰς τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης μετὰ θορύβου, ἐνομίσθη ἀπὸ τὸν ἐπισκεφθέντα τὸ σημεῖον τοῦτο κ. Κατσιλέρον ὡς δίνη προερχομένη ἐκ πτώσεως ὕδατος μεγάλου καταρράκτου. Ἡ σύγχυσις αὕτη προεκλίθη ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως μικρᾶς ἐντάσεως φωτισμοῦ, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐκ δικαιολογημένου φόβου, ὁ ὁποῖος τὸν ἠμπόδισε νὰ κατέλθῃ μόνος τὸ πολὺ ἐπικλινὲς καὶ ὀλισθηρὸν τοῦτο τμῆμα τοῦ ὄχετου, ἐξαγαγῶν συμπεράσματα ἐξ ἀποστάσεως.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ὁ ὑπόγειος ποταμὸς «Ἀέρας» ἀριθ. 1084 κατὰ τὴν γνώμην μας πρέπει νὰ συνεχίξῃ εἰς ἀρκετὸν μῆκος.

1ον) Διότι ὁ ἀήρ ὁ προερχόμενος ἐκ τῶν ἄνω εἰς τὸ σημεῖον τῆς λίμνης εἶναι ἀρκετὰ ἔντονος καὶ ψυχρός.

2ον) Διότι ὁ κεντρικὸς ὄχετος πού ἀκολουθήσαμεν εἶναι κατὰ τὸ θέρος μὲν ξηρός, κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅμως, θὰ πληροῦται ὕδατος ἀφθόνου ὅπως ὄλοι οἱ ὑπὲρ ἢ ὑπὸ αὐτὸν ὄχετοί, διότι εἰς ὅλα τὰ τοιχώματα καὶ τὰς ὀροφὰς αὐτῶν εἶναι σαφῆς ἡ σύγχρονος μηχανογλυφικὴ ἐνέργεια τοῦ ὕδατος. Τοῦτο ἀποδεικνύεται 1ον ἐκ τῆς κόγχης τῆς ὑπαρχούσης κατὰ μῆκος τῆς ὀροφῆς καὶ 2ον ἐκ τῆς μὴ διακοσμῆσεως τῶν τοιχωμάτων καὶ ὀροφῆς αὐτῶν ἀπὸ σταλακτιτικῆν ὕλην, παρὰ μόνον εἰς τὰς ἀποτόμους πτώσεις, ὅποτε γίνεται ἡ διακόσμησις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐλαχίστης ροῆς τοῦ ὕδατος εἰς τὸν ἄνω ὄχετόν. 3ον Διότι τὸ ρέον σήμερον ὕδωρ προέρχεται ἐκ τῆς αὐτῆς κατευθύνσεως τοῦ ὑψηλοῦ ὄχετου, ἀλλὰ εἰς χαμηλότερον ἐπίπεδον δικαιολογοῦν τὴν προσωρινὴν στήρευσιν τοῦ ὑψηλοῦ ὄχετου λόγω τῆς μειώσεως τῆς ποσότητος τοῦ ὕδατος κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας.

Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν ἀποτυπωμάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πέλματος κατὰ τὴν γνώμην μας ἐφ' ὅσον δὲν εἶδομεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὀλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν ἀποτυπωμάτων, καὶ ἐπειδὴ τὸ νῦν ὑπάρχον μοναδικὸν τοιοῦτον εὐρίσκεται εἰς ἀρίστην κατάστασιν χωρὶς νὰ ἔχη οὐδὲ κἄν ἴχνος μακροχρονίου ὑπάρξεώς του, πρέπει νὰ ἀναμείνωμεν ἕν τουλάχιστον ἔτος διὰ νὰ διαπιστώσωμεν τὴν διαφορὰν καὶ νὰ ἐξαγάγωμεν συμπεράσματα τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν μὲν δὲν ὑποστῇ ἀλλοίωσιν μὲ μεγάλην ἀνοχὴν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ταῦτα ἀπετυπώθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψιν τοῦ Χρόνη Τριανταφύλλου κατὰ τὸ 1947. Ἐὰν ὅμως τοῦτο ὑποστῇ ἀλλοίωσιν, ὅπερ καὶ τὸ πιθανότερον, τότε πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἀπετυπώθησαν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1960. Ἐφ' ὅσον ὅμως τὸ σπήλαιον κατὰ γε-

νικήν όμολογίαν ήτο κλειστόν και οί διανοίξαντες αυτό βεβαιώνουν ότι δέν είναι ιδικά των, αφήνεται να έννοηθή ότι υπάρχει και άλλη είσοδος έξ άντιθέτου σημείου τής ύπαρχούσης. Τουτό δέν τό άποκλείομεν, διότι είναι σύνηθες εις τούς ύπογείους ποταμούς, αλλά τότε γεννάται τό ακόλουθον έρώτημα: Έφ' όσον τό νύν ύπάρχων άποτύπωμα έντός ένός έτους ύποστεί άλλοίωσιν και έφ' όσον δέν έγινε από άνθρωπον είσελθόντα από την γνωστήν είσοδον, πρέπει να είσήλθεν από τό άνεξερευνητον τμήμα πέραν τής μικράς λίμνης. Το σημείον όμως αυτό ως άνεφέραμεν άνωτέρω ήτο άποκλεισμένον από τό ύδωρ τής λίμνης πρό δεκαημέρου έπομένως ήτο αδιάβατον.

”Αν υποθέσωμεν ότι μη έξερευνηθείς όχετος εύρισκόμενος εις ύψος καταλήγει εις έξοδόν τινα και ότι τά άποτυπώματα άνήκουν εις άνθρωπον ζώντα μονίμως έντός του σπηλαίου άλλ' έξερχόμενον πρός εύρεσιν τροφής, πώς είναι δυνατόν να μην ύποπέση εις την αντίληψιν τών κατοίκων τής περιοχής, οί όποιοι δέν στερούνται τοιαύτης; Και αυτά μεν κατά τούς θερινούς μήνας. Τί άπογίνεται όμως αυτός ό άνθρωπος κατά τούς χειμερινούς τοιούτους; Ούτε τό ρέον ύδωρ έντός του σπηλαίου θα τον αφήση να παραμείνη έντός αυτού, άλλ' ούτε κι' εις τό ύπαιθρον είναι δυνατόν να ζήση άνευ κατοικίας και τροφής. Την άπάντησιν θα έδιδε τό θέρος του 1961, αλλά λόγοι άνεξάρτητοι τής θελήσεώς μας δέν επέτρεψαν δυστυχώς την συνέχισιν τής έρεύνης.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ

Τό κατ' εύθειαν γραμμήν μήκος του γνωστού τμήματος άνέρχεται εις 135 μ. με κατεύθυνσιν εκ Β.Β.Α. πρός Ν.Ν.Δ. Το όλικόν μήκος τών όχετών μέχρι τής λίμνης άνέρχεται εις 230 μ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ — ΥΓΡΑΣΙΑ

Η θερμοκρασία έντός του ύπογείου ποταμού ήτο εις μεν πρός τά κατάντι τέλος του ρέοντος ύδατος 14 βαθμούς Κελσίου, εις δε τό τέλος του γνωστού τμήματος πρός τά άνάντι (θέσις λίμνης) 12 βαθμ. Κελσ. Έξωθεν του σπηλαίου κατά τας 2 μ.μ. τής 15ης Αύγούστου ήτο 28 βαθμ. Κελσίου.

Η ύγρασία εις όλον τό σπήλαιον ήτο 100 βαθμ.

ΒΙΟΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Έντός του σπηλαίου εύρέθησαν πεταλούδαί φαιού χρώματος και μικρού μεγέθους, τυφλαί.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ό ύπόγειος ποταμός «Άέρας» πρέπει να θεωρηθή τουριστικός, αλλά δια τουρίστας διαθέτοντας μυϊκάς δυνάμεις δεδομένου ότι δέν έπιτρέπεται έν ούδεμιά

περιπτώσει ή διεύρυνσις τῶν ὀχετῶν οὔτε ή ὕψωσις τῆς ὀροφῆς αὐτῶν, διότι θὰ παύσῃ πλέον νὰ εἶναι φυσικὸς ὑπόγειος ποταμὸς εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν νῦν ἐμφάνισιν ἔγκειται τὸ φυσικὸν μεγαλεῖον. Μόνον ή πρὸς τὸν μεγάλον καταρράκτην διαδρομὴ πρὸς τὰ κατάντι δύναται νὰ ὑποστῇ εἰς ἓν μόνον σημεῖον διευθέτησιν, χωρὶς νὰ μειωθῇ ή ἐμφάνισις αὐτοῦ, ὅποτε τότε θὰ δύνανται νὰ τὸ ἐπισκέπτωνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ὅλοι γενικῶς οἱ τουρίσται.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ φυσικοῦ μεγαλεῖου τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ὑπογείου ποταμοῦ, ὑλόκληρος ή ἔξωθεν αὐτοῦ περιοχὴ εἶναι μεγάλου τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος, διότι πέριξ τῆς εἰσόδου τοῦ ὑπάρχουν πυκνότατα δόση ἐξ ἐλάτης καὶ ὄξυῶς πλαισιωμένα ἀπὸ μικρὰς καὶ μεγάλας κορυφὰς τῆς ὀροσειρᾶς τῆς Πίνδου, μὲ ἀποτόμους χαράδρας μὲ νερά, γραφικὰς πηγὰς καὶ καταπράσινα χωριά. Ὡς ἐκ τούτου ἐνδείκνυται ή ἀξιοποίησις τοῦ ἀξιολόγου τούτου χώρου.

ΕΡΓΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

Εἰς ἣν περίπτωσιν ἤθελε ληθῆ ἀπόφασις περὶ ἀξιοποίησεως τοῦ ἀνωτέρω ὑπογείου ποταμοῦ, πρὸς τουριστικὴν αὐτοῦ ἐκμετάλλευσιν, πρὸς ὠφέλειαν τῆς κοινότητος εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτελεσθῇ ή ἀκόλουθος σειρὰ ἔργων:

1ον. Βελτίωσις τῆς ὁδοῦ ἀπὸ διακλάδωσιν ἕως Ἄνω Παλιοκαρυάν.

2ον. Διαπλάτυνσις τῆς νῦν ἡμιονικῆς ἀτραποῦ μέχρι τὴν πηγὴν «Νεράκια» καὶ διάνοιξις τοιαύτης μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου.

3ον. Διάνοιξις τῆς εἰσόδου καὶ ὕψωσις αὐτῆς εἰς κανονικὸν ὕψος ἐκ τῶν κάτω.

4ον. Διαπλάτυνσις καὶ ὕψωσις ὀροφῆς τοῦ διαδρόμου μέχρι τῆς πρώτης ἀποτόμου πτώσεως (πρὸς τὴν εἴσοδον μὲν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὸ τέλος δὲ ἐκ τῶν ἄνω).

5ον. Κλίμαξ κιγκλιδωτῆ σιδηρὰ κινητῆ, ἀλλὰ στερεωμένη εἰς κρίκους διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ή ἀφαίρεσις αὐτῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ρέοντος ὕδατος.

6ον. Ἐσχάρα σιδηρὰ τύπου μικρᾶς γεφύρας ἐπίσης κινητῆ διὰ τὸν ἴδιον λόγον μέχρι τὸν μικρὸν καταρράκτην διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ή προσπέλασις ἄνωθεν τοῦ ὕδατος.

7ον. Μικρὰ κλίμαξ κιγκλιδωτῆ σιδηρὰ κινητῆ πρὸς προσπέλασιν τοῦ μικροῦ καταρράκτου.

8ον. Ἀφαίρεσις τῆς φυσικῆς γεφύρας διὰ τὴν εὔκολον συνέχισιν τῆς πορείας.

9ον. Λαξευταὶ κλίμακες καθόδου καὶ ἀνόδου ἕως τὸν μεγάλον καταρράκτην.

10ον. Ἀνάρτησις εἰς καθωρισμένας θέσεις κινητῶν φωτιστικῶν σωμάτων ἐξ ἀκετιλενίου διὰ νὰ ἀφαιρῶνται τὸν χειμῶνα.

11ον. Μικρὸν ἀναψυκτήριον εἰς περίθλεπτον θέσιν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπισκεπτῶν.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω ἔργα ἐκτὸς τῶν ἀτραπῶν ἔχουν ἀνάγκην παρακολουθήσεως παρ' εἰδικοῦ σπηλαιολόγου πρὸς ἀποφυγὴν ἀνεπανορθῶτων ζημιῶν.

LA GROTTE «AERAS», No 1084

Par Mme Anna Petrochilos

La grotte «Aeras» se trouve sur le versant Ouest de la montagne Achladiá à une altitude de 1.000 m

L' emplacement de la grotte appartenant au village Paliocarya du Département de Triccala en Thessalia, se nome aussi Aeras.

Elle se compose d'une ziviére souterraine, leseaux de laquelle se perdent dans un siphon naturel.

La destination finale des eaux n'est pas connue pour le moment, malgré les recherches effectuées à l'aide de la fluoresceine aux fontaines qui se trouvent près de la grotte.

La longueur du canal exploré s'élève à 230 m.

Pour de raisons techniques l'exploration n'a pu être coutinuée.

La grotte «Aeras» fût explorée par Mme Anna Petrochilos et M. Jean Joannou.